

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСІВ ФОРМУВАННЯ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНИХ ФУНКЦІЙ ОРГАНІЗМУ ТА ОСОБЛИВОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ ДІВЧАТ І ЮНАКІВ ЗА УМОВ ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ТА АУДИТОРНИХ ФОРМ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ

Сергета Ігор Володимирович,
доктор медичних наук, професор, Вінницький
національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

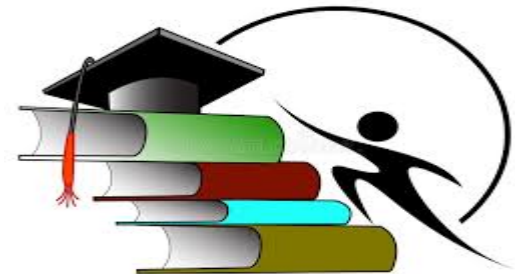
Актуальність проблеми

Професійна підготовка кваліфікованих фахівців в умовах сучасних закладів вищої освіти передбачає не лише формування та подальший цілісний розвиток певної, чітко окресленої у межах освітніх стандартів, системи знань, умінь і навичок, але й розвиток специфічних характеристик психофізіологічного стану організму та рис особистості, які в повній мірі задовольняють вимогам професійної діяльності, що засвоюється.

Актуальність проблеми

Тому заклад вищої освіти будь-якого профілю, в тому числі **медичний заклад вищої освіти**, має становити багатофункціональну систему, що складається із **комплексу соціально-економічних, санітарно-гігієнічних, психолого-педагогічних, психофізіологічних і особистісних компонентів**, які справляють суттєвий вплив на життєдіяльність студентської молоді впродовж тривалого часу та повинні **максимально сприяти підвищенню рівня професійної підготовленості прийдешніх спеціалістів** шляхом її поглибленої оптимізації, формування робочого динамічного стереотипу **ще на етапі їх професійного навчання**

Актуальність проблеми

Сучасне суспільство відчуває нагальну потребу у підготовці кваліфікованих високопрофесійних фахівців, які відзначаються не тільки володінням необхідних знань і умінь, але й мають такий рівень розвитку функціональних можливостей організму і особистісних рис, що дозволяє їм цілком адекватно працювати в умовах високого навчально-значущого напруження та інтенсивного потоку професійної інформації, а також зберігати стресостійкість і резистентність до емоційного вигорання

Мета роботи

**здійснення комплексної
гігієнічної оцінки особливостей
психофізіологічної та психічної
адаптації студентів медичних
закладів вищої освіти за умов
використання дистанційних форм
організації початкової діяльності**

Організація досліджень

Наукові дослідження проводились на базі структурних підрозділів **Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова**, де під наглядом протягом періоду спостережень перебували 250 студентів, в тому числі 130 студентів (70 дівчат і 60 юнаків), що перебували за умов дистанційної форми навчання, та 120 студентів (60 дівчат і 60 юнаків), що перебували за умов аудиторної форми навчання

Програмно-цільова організація дослідження

етап
1

етап
2

етап
3

Методи досліджень

- **гігієнічні** – для оцінки умов внутрішньонавчального середовища та умов перебування у домашніх умовах і в умовах гуртожитків, особливостей організації навчального процесу в закладі вищої медичної освіти та вдома, оцінки режиму дня студентської молоді у разі застосування дистанційних і аудиторних форм навчання;
- **медико-соціологічні** – для вивчення особливостей соціально-побутових та житлово-побутових умов життя, режиму добової діяльності, професійно-орієнтованої навчальної адаптації, рівня поширення патологічних зрушень у стані здоров'я дівчат і юнаків в умовах використання on-line та off-line формату організації навчальної діяльності;
- **психофізіологічні** – для виявлення особливостей процесів розвитку психофізіологічних функцій організму студентів;
- **психодіагностичні** – для оцінки закономірностей процесів формування особливостей особистості дівчат і юнаків;
- **психолого-педагогічні** – для визначення рівня навчальної успішності студентської молоді;
- **епідеміологічні** – для оцінки особливостей стану здоров'я та рівня розвитку адаптаційних можливостей організму досліджуваних осіб;
- **експертних оцінок** – для розроблення та наукового обґрунтування методик бальної оцінки особливостей перебігу психофізіологічної і психічної адаптації студентів медичних закладів вищої освіти в умовах організації навчальної діяльності в дистанційному (on-line) та в аудиторному (off-line) форматі;
- **статистичного аналізу** – для статистичної обробки отриманих даних і їх прогностичної оцінки, встановлення особливостей перебігу процесів психофізіологічної та психічної адаптації студентської молоді у разі використання дистанційної і аудиторної форм організації навчання.

Обсяг проведених досліджень

№ з/п	Види, методи та методики досліджень	Кількість вимірювань
1.	Санітарно-гігієнічна оцінка умов навчання та особливостей навчального середовища студентів	1840
2.	Вивчення житлово- і соціально-побутових умов життя студентів	5704
3.	Гігієнічна оцінка режиму дня та особливостей організації навчального процесу і позанавчальної діяльності студентів	6696
4.	Гігієнічна оцінка ступеня навчально-значущої адаптації студентів	1984
5.	Гігієнічна оцінка стану здоров'я та адаптаційних можливостей організму	1984
6.	Психофізіологічні дослідження:	
	– визначення швидкості простої і диференційованої зорово-моторної реакції	5080
	– визначення швидкості простої аудіо-моторної реакції	1270
	– визначення рухливості і врівноваженості нервових процесів	3810
	– визначення сили нервової системи та динамічної працездатності за умов монотонії	1270
7.	Дослідження особливостей особистості:	
	– оцінка властивостей темпераменту та тривожності	960
	– оцінка властивостей характеру	1920
	– оцінка рівня суб'єктивного контролю та психічних станів	5280
	– оцінка агресивних проявів та емоційного вигорання особистості	4140
8.	Методи багатовимірного статистичного аналізу (процедури описової статистики, кореляційного, кластерного і факторного аналізу)	
	В с ь о г о	39950

**ПРОВЕДЕННЯ ПОРІВНЯЛЬНОЇ
ГІГІЄНІЧНОЇ ОЦІНКИ ОСОБЛИВОСТЕЙ
ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ,
ТРИВАЛОСТІ ТА ЗМІСТУ ОСНОВНИХ
РЕЖИМНИХ ЕЛЕМЕНТІВ НАВЧАЛЬНОЇ І
ПОЗАНАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА
СТАНУ ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ
МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЗА УМОВ ВИКОРИСТАННЯ
ДИСТАНЦІЙНИХ І АУДИТОРНИХ ФОРМ
НАВЧАННЯ**

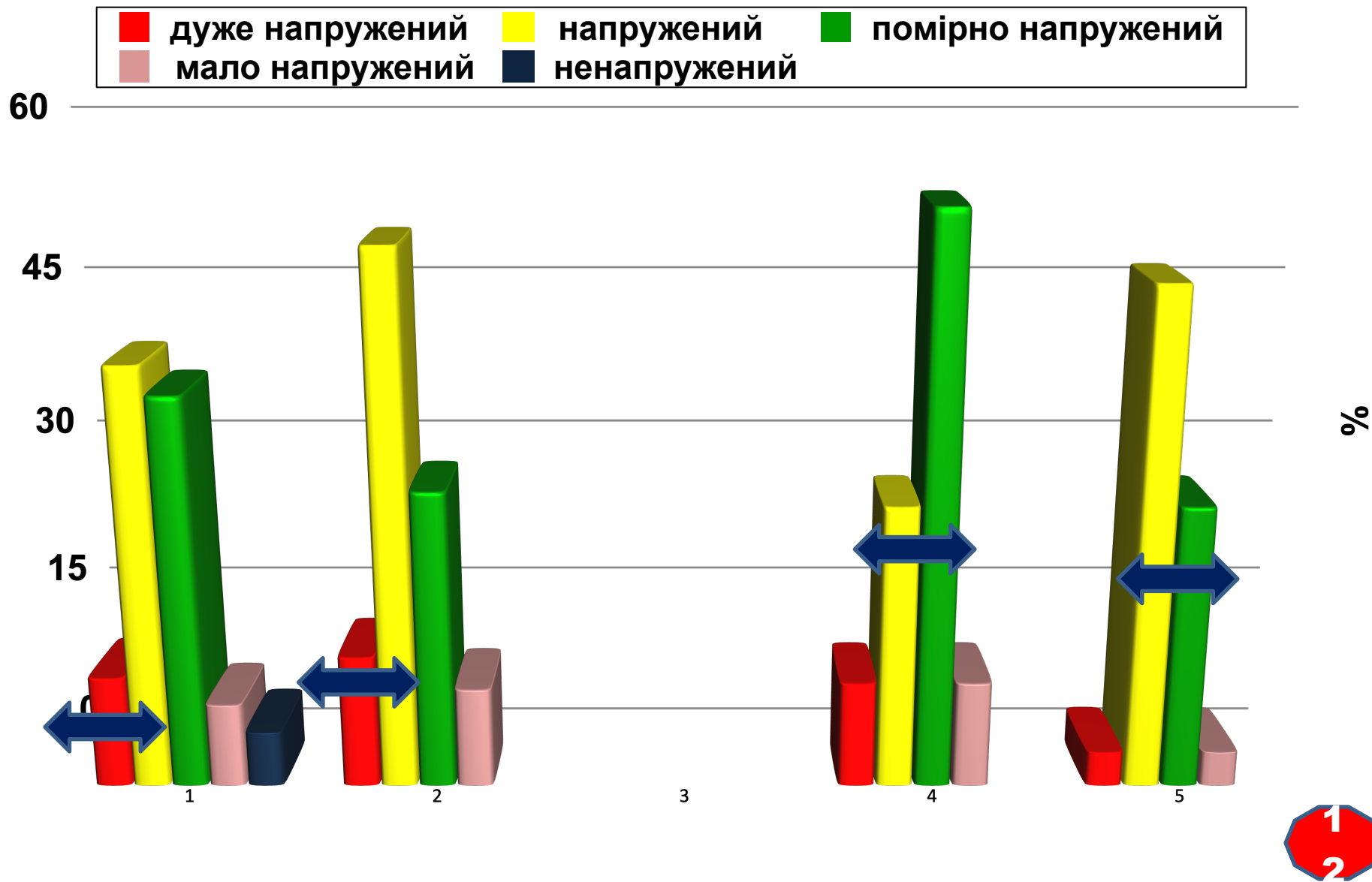
1 курс

3 курс

1 курс

3 курс

ДАНІ ЩОДО ОЦІНКИ СУБ'ЄКТИВНО-ЗНАЧУЩОЇ ОЦІНКИ РІВНЯ РЕЖИМУ ДНЯ ДІВЧАТ-СТУДЕНТОК МЕДИЧНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

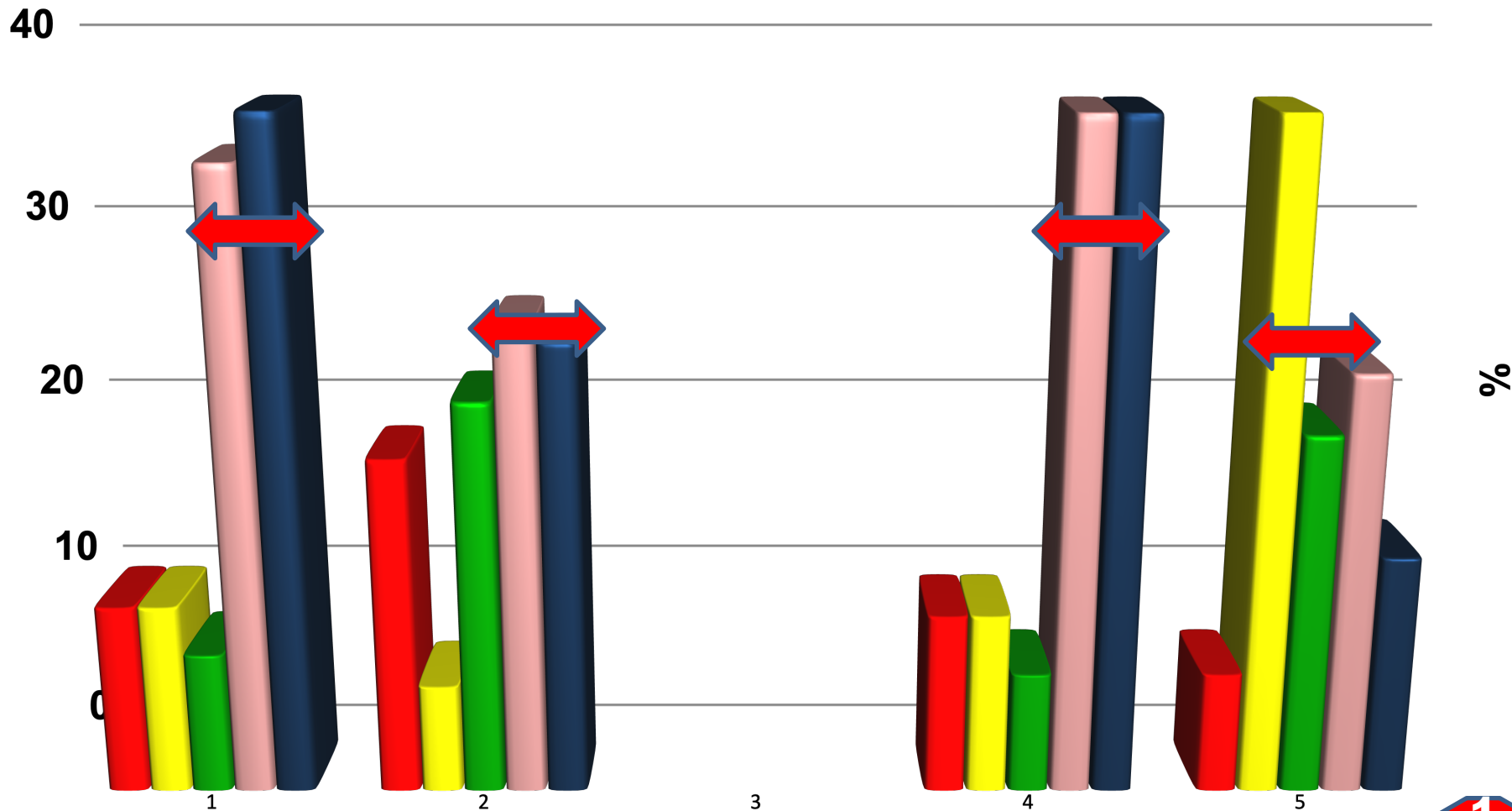
1 курс

3 курс

1 курс

3 курс

ДАНІ ЩОДО ТРИВАЛОСТІ ЧАСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІВЧАТ-СТУДентОК В УМОВАХ МЕДИЧНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

1 курс

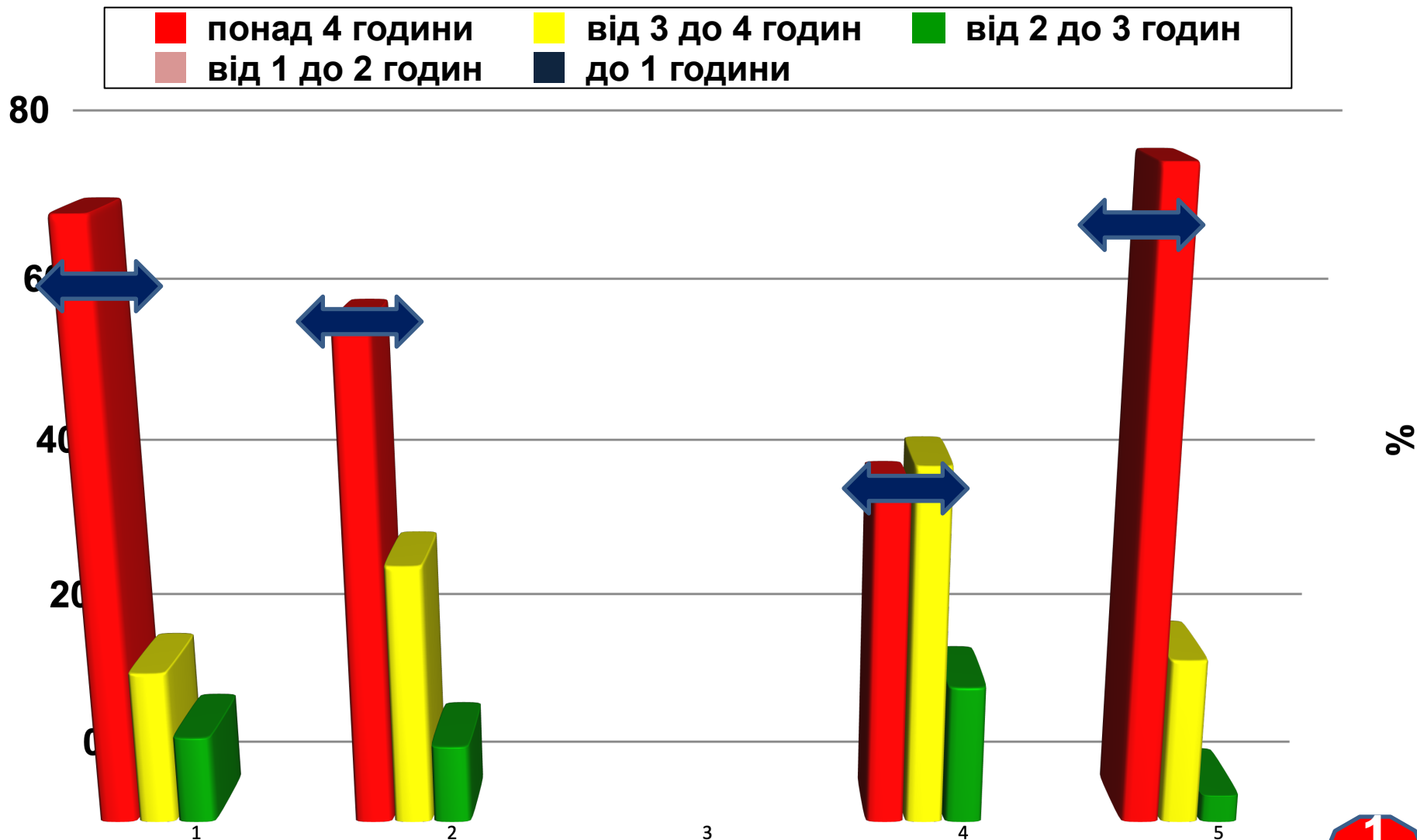
3 курс

1 курс

ДАНІ ЩОДО ТРИВАЛОСТІ ЧАСУ НАЧАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ ДІВЧАТ-

3 курс

СТУДЕНТОК ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В ДОМАШНІХ УМОВАХ

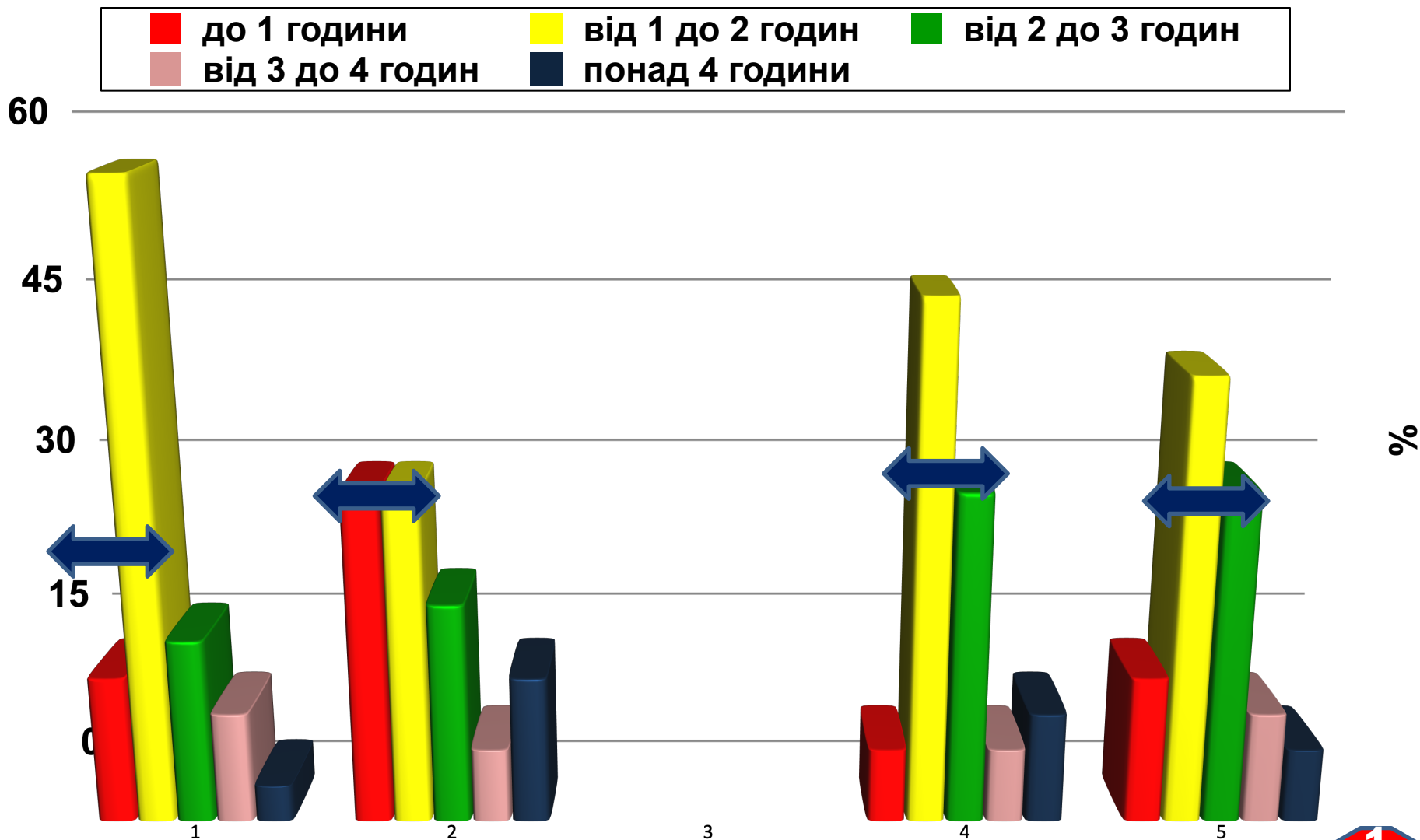
1 курс

3 курс

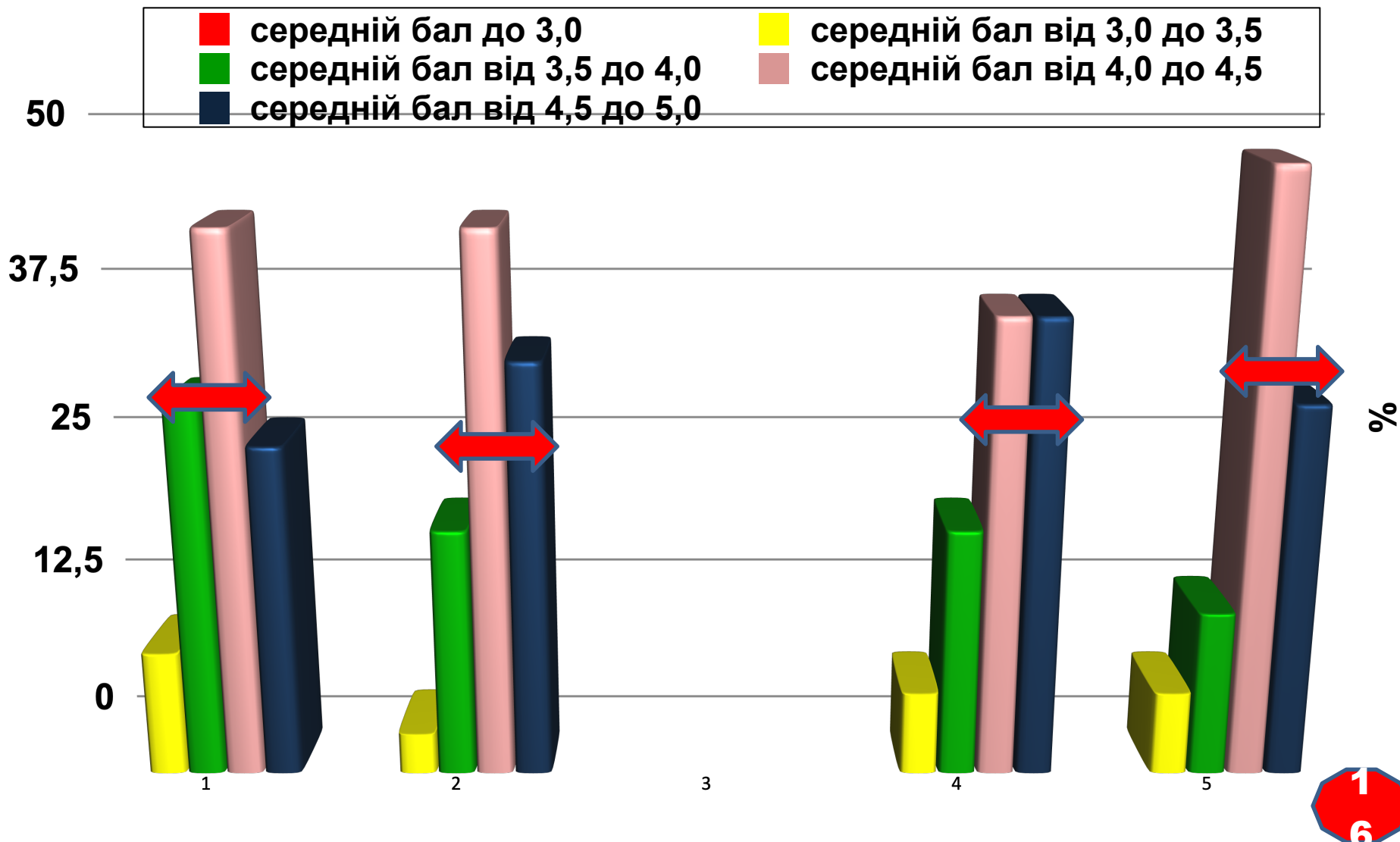
1 курс

3 курс

ДАНІ ЩОДО ТРИВАЛОСТІ ДИНАМІЧНОГО КОМПОНЕНТА ЮНАКІВ-СТУДЕНТІВ У ДОБОВОМУ БЮДЖЕТІ ЧАСУ

РІВЕНЬ НАВЧАЛЬНОЇ УСПІШНОСТІ ЮНАКІВ-СТУДЕНТІВ ЗА ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИМИ ПРЕДМЕТАМИ, ЯКІ ВИКАДАЮТЬСЯ У МЕДИЧНОМУ ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

**ВІЯВЛЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ
ПРОЦЕСІВ РОЗВИТКУ
ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНИХ ФУНКЦІЙ
ОРГАНІЗМУ СТУДЕНТІВ
МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ
ОСВІТИ У РАЗІ ЗАСТОСУВАННЯ
ДИСТАНЦІЙНИХ І АУДИТОРНИХ
ФОРМ НАВЧАННЯ**

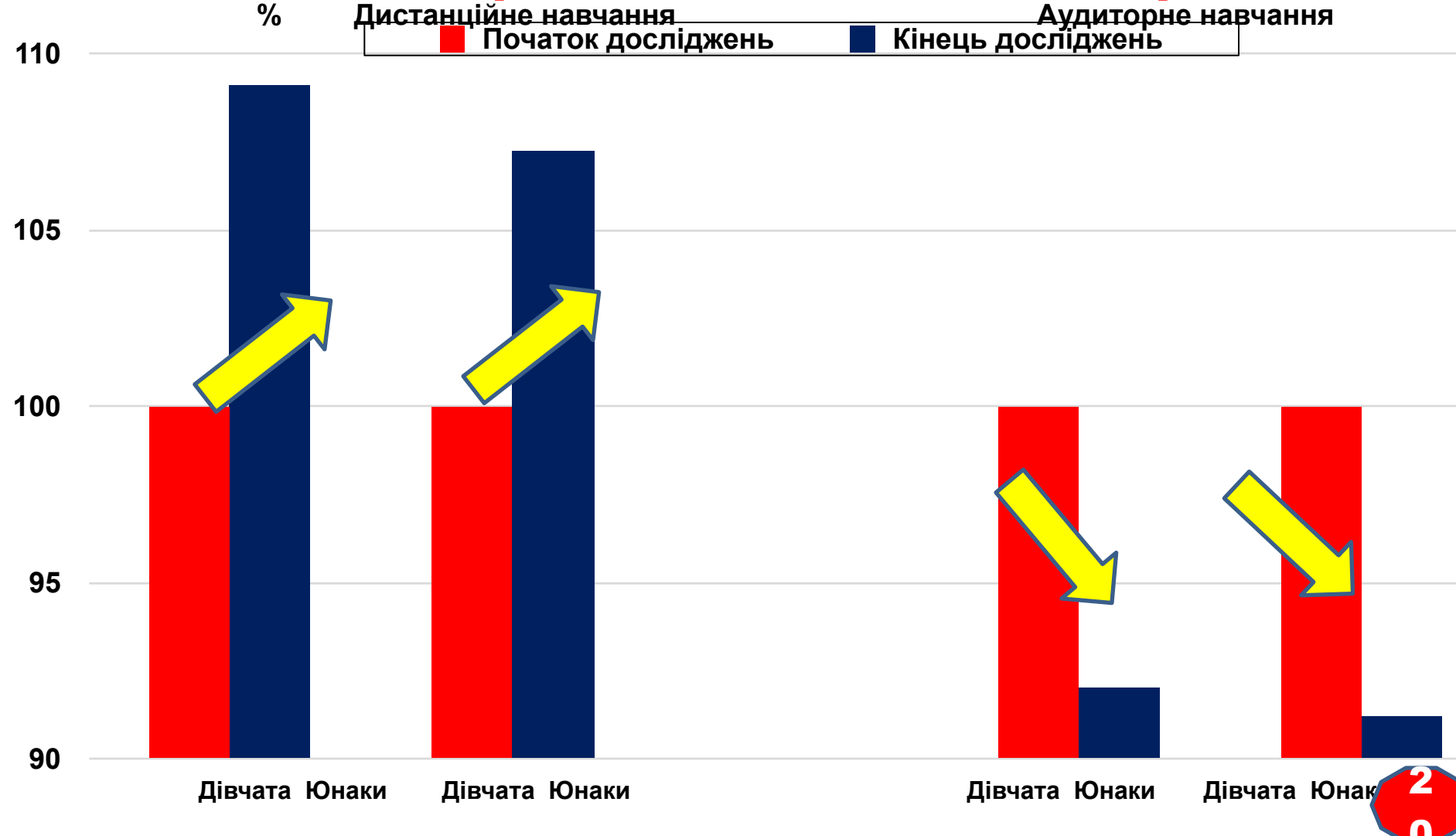
ПОКАЗНИКИ ПРОВІДНИХ ХАРАКТЕРИСТИК ВИЩОЇ НЕРВОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІВЧАТ У ДИНАМІЦІ НАВЧАЛЬ-НОГО РОКУ В МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА РІЗНИХ УМОВ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Показники	Час дослід-жень	Групи студентів				p(t) _{дн-ан}
		Дистанційна форма навчання		Аудиторна форма навчання		
		n	M±m	n	M±m	
Дівчата						
Латентний період простої зорово-моторної реакції, мс	початок	32	392,09±14,20	32	382,46±12,35	>0,05
	кінець	32	358,43±12,54	32	422,34±9,23	<0,001
	p(t) _{п-к}	<0,05		<0,05		
Латентний період диференційованої зорово-моторної реакції, мс	початок	32	488,75±12,67	32	476,34±9,20	>0,05
	кінець	32	444,50±12,59	32	511,46±10,56	<0,001
	p(t) _{п-к}	<0,05		<0,05		
Рухливість нервових процесів, число зривів диференцювання	початок	32	1,00±0,19	32	0,87±0,17	>0,05
	кінець	32	0,65±0,13	32	1,53±0,28	<0,01
	p(t) _{п-к}	>0,05		>0,05		
Врівноваженість нервових процесів, помилка в мс	початок	32	117,43±10,47	32	116,84±10,02	>0,05
	кінець	32	171,00±14,68	32	99,15±5,69	<0,001
	p(t) _{п-к}	<0,01		>0,05		
Латентний період простої аудіо-моторної реакції, мс	початок	32	351,81±8,86	32	355,78±11,12	>0,05
	кінець	32	395,28±10,55	32	336,53±11,03	<0,05
	p(t) _{п-к}	<0,05		>0,05		

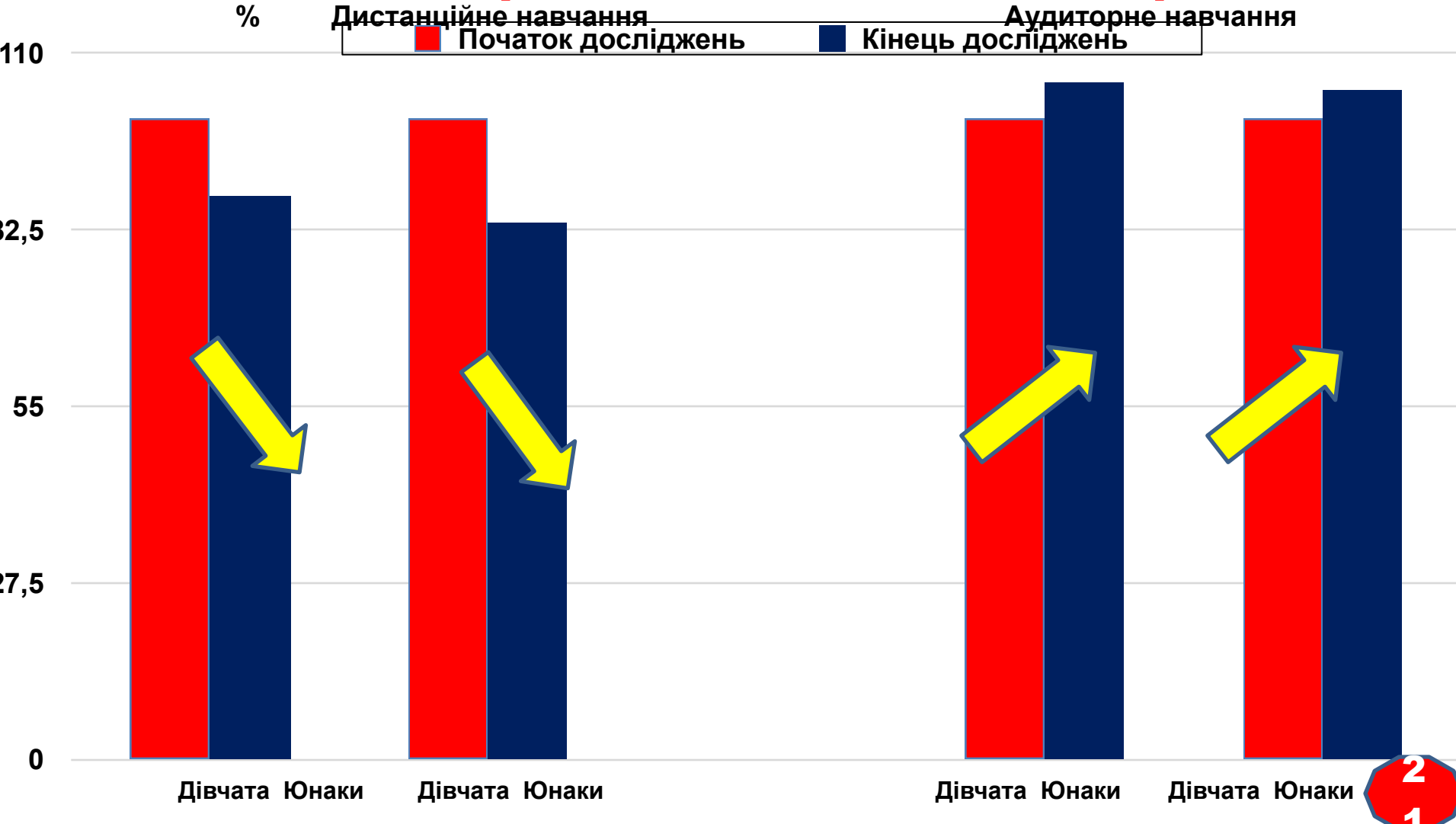
ПОКАЗНИКИ ПРОВІДНИХ ХАРАКТЕРИСТИК ВИЩОЇ НЕРВОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЮНАКІВ У ДИНАМІЦІ НАВЧАЛЬНОГО РОКУ В МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА РІЗНИХ УМОВ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Показники	Час досліджень	Групи студентів				p(t) _{дн-ан}
		Дистанційна форма навчання		Аудиторна форма навчання		
		n	M±m	n	M±m	
Дівчата						
Латентний період простої зорово-моторної реакції, мс	початок	32	384,41±11,12	31	384,70±10,13	>0,05
	кінець	32	378,70±18,06	31	423,29±10,50	<0,05
	p(t) _{п-к}	>0,05		<0,05		
Латентний період диференційованої зорово-моторної реакції, мс	початок	32	461,80±8,13	31	448,41±10,13	>0,05
	кінець	32	428,64±14,82	31	493,83±9,43	<0,001
	p(t) _{п-к}	<0,05		<0,01		
Рухливість нервових процесів, число зривів диференцювання	початок	32	1,48±0,21	31	1,16±0,20	>0,05
	кінець	32	0,93±0,16	31	1,87±0,32	<0,05
	p(t) _{п-к}	<0,05		<0,05		
Врівноваженість нервових процесів, помилка в мс	початок	32	92,38±6,65	31	102,83±5,71	>0,05
	кінець	32	134,51±14,41	31	123,67±6,53	>0,05
	p(t) _{п-к}	<0,01		<0,05		
Латентний період простої аудіо-моторної реакції, мс	початок	32	314,09±10,77	31	317,54±10,03	>0,05
	кінець	32	365,80±13,49	31	304,35±9,01	<0,05
	p(t) _{п-к}	<0,05		>0,05		

**ДАНІ ПОРІВНЯЛЬНОГО АНАЛІЗУ ТЕНДЕНЦІЙ ЗМІН
З БОКУ ПОКАЗНИКІВ ЛПДЗМР СТУДЕНТІВ В
ДИНАМІЦІ ПЕРІОДУ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗА РІЗНИХ УМОВ
ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ**

ДАНІ ПОРІВНЯЛЬНОГО АНАЛІЗУ ТЕНДЕНЦІЙ ЗМІН З БОКУ ПОКАЗНИКІВ ЛППАМР СТУДЕНТІВ В ДИНАМІЦІ ПЕРІОДУ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗА РІЗНИХ УМОВ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

КРИВІ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ ОРГАНІЗМУ ЮНАКІВ ВІДПОВІДНО ДО ДАНИХ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕППІНГ- ТЕСТУ В ДИНАМІЦІ ПЕРІОДУ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗА РІЗНИХ УМОВ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО

**ВИЗНАЧЕННЯ ЗАКОНОМІРНОСТЕЙ
ПРОЦЕСІВ ФОРМУВАННЯ
ОСОБЛИВОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ
СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ В ХОДІ
ЗАПРОВАДЖЕННЯ
ДИСТАНЦІЙНОГО І АУДИТОРНОГО
ФОРМАТУ ОРГАНІЗАЦІЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

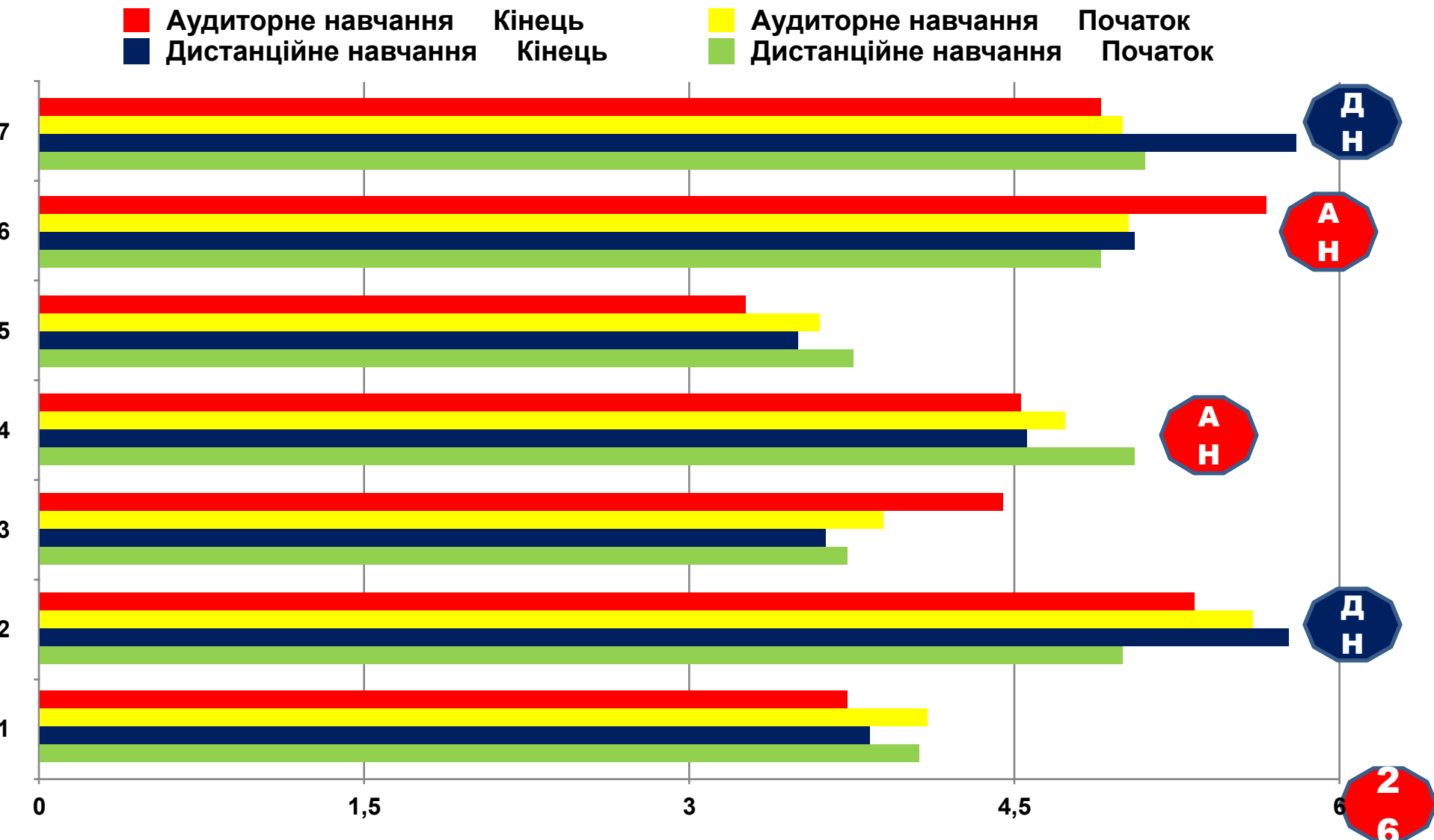
**ПОКАЗНИКИ ВЛАСТИВОСТЕЙ ТЕМПЕРАМЕНТУ СТУДЕНТІВ У ДИНАМІЦІ
НАВЧАЛЬНОГО РОКУ ЗА РІЗНИХ УМОВ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ, БАЛИ**

Показники	Час досліджень	Групи студентів				p(t) _{дн-ан}
		Дистанційна форма навчання		Аудиторна форма навчання		
		n	M±m	n	M±m	
Дівчата						
Екстравертованість	початок	30	12,93±0,76	30	13,73±0,61	>0,05
	кінець	30	13,20±0,71	30	13,16±0,74	>0,05
	p(t) _{п-к}	>0,05		>0,05		
Нейротизм 	початок	30	15,13±0,77	30	12,80±0,81	>0,05
	кінець	30	14,33±0,83	30	13,53±0,94	>0,05
	p(t) _{п-к}	>0,05		>0,05		
Юнаки						
Екстравертованість	початок	30	12,80±0,77	30	13,90±0,63	>0,05
	кінець	30	12,30±0,76	30	12,40±0,77	>0,05
	p(t) _{п-к}	>0,05		>0,05		
Нейротизм 	початок	30	10,96±0,88	30	10,30±0,84	>0,05
	кінець	30	10,03±0,70	30	13,83±0,78	<0,05
	p(t) _{п-к}	>0,05		<0,05		

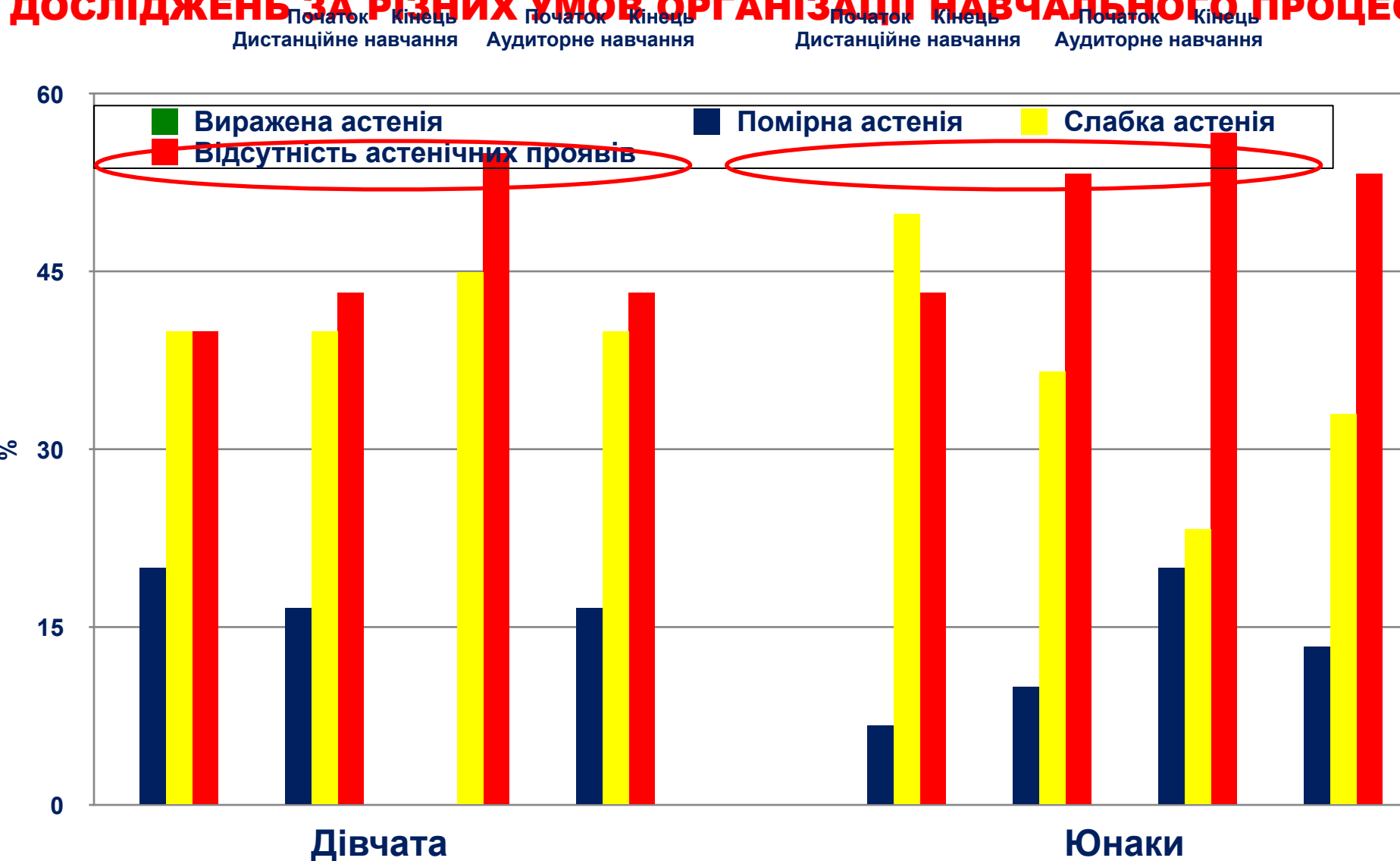
ПОКАЗНИКИ ХАРАКТЕРИСТИК ТРИВОЖНОСТІ СТУДЕНТІВ У ДИНАМІЦІ НАВЧАЛЬНОГО РОКУ ЗА РІЗНИХ УМОВ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ, БАЛИ

Показники	Час досліджень	Групи студентів				$p(t)_{дн-ан}$	
		Дистанційна форма навчання		Аудиторна форма навчання			
		n	$M \pm m$	n	$M \pm m$		
Дівчата							
Ситуативна (реактивна) тривожність	ДН	початок	30	51,06±2,37	30	46,90±1,58	>0,05
		кінець	30	43,63±1,08	30	50,46±2,04	<0,001
		$p(t)_{п-к}$	<0,001		>0,05		
Особистісна тривожність		початок	30	50,76±2,00	30	43,06±1,68	<0,05
		кінець	30	45,30±1,92	30	47,43±1,78	>0,05
		$p(t)_{п-к}$	>0,05		>0,05		
Юнаки							
Ситуативна (реактивна) тривожність	ДН	початок	30	49,10±1,78	30	45,56±1,72	>0,05
		кінець	30	46,66±0,86	30	51,90±1,85	<0,01
		$p(t)_{п-к}$	<0,05		>0,05		
Особистісна тривожність		початок	30	42,53±1,65	30	41,20±1,46	>0,05
		кінець	30	43,33±1,95	30	42,96±1,95	>0,05
		$p(t)_{п-к}$	>0,05		>0,05		2

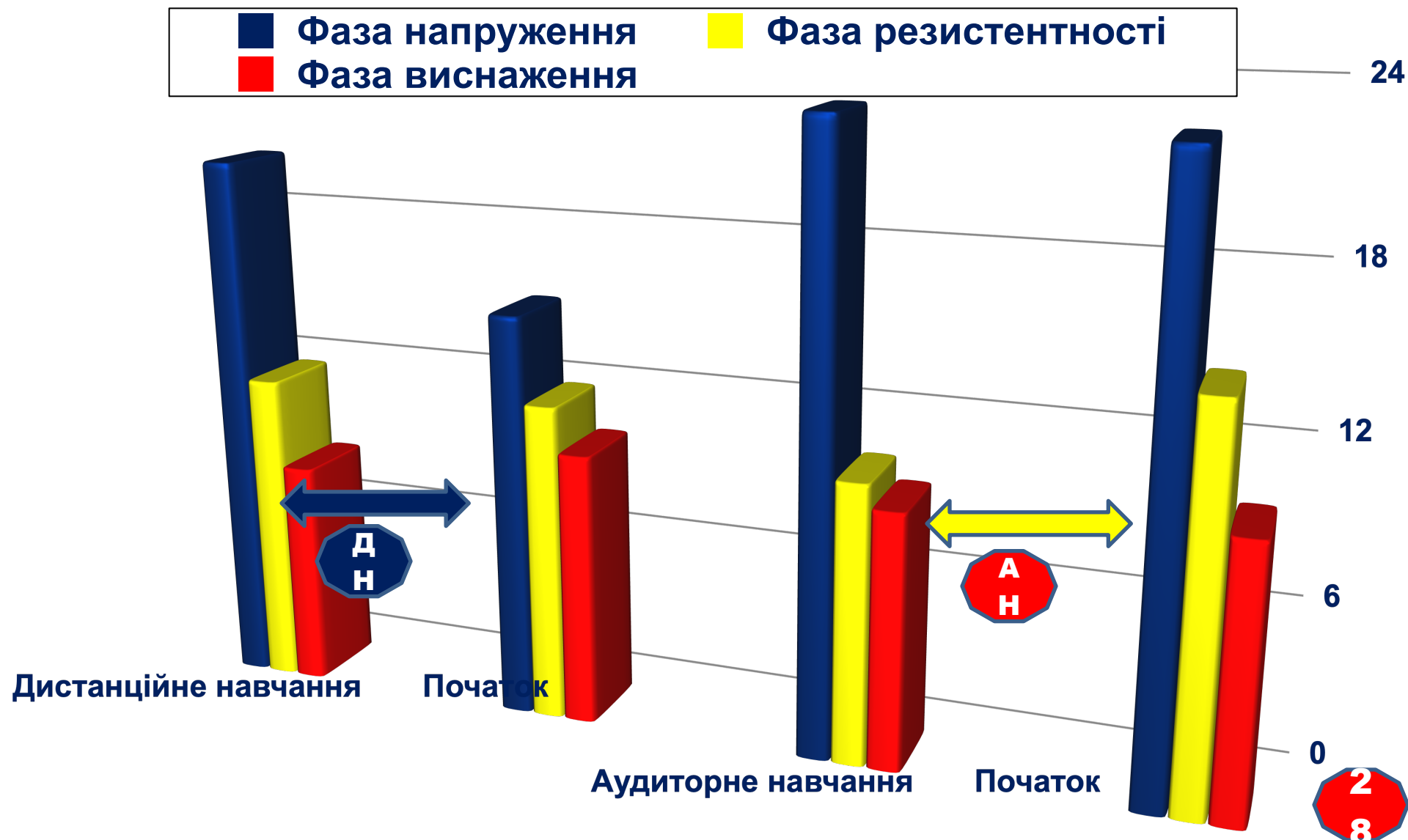
ДАНІ ПОРІВНЯЛЬНОГО АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ВИДІВ РІВНЯ СУБ'ЄКТИВНОГО КОНТРОЛЮ ОСОБИСТОСТІ ДІВЧАТ В ДИНАМІЦІ ПЕРІОДУ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗА РІЗНИХ УМОВ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

ДАНІ ПОРІВНЯЛЬНОГО АНАЛІЗУ ТЕНДЕНЦІЙ ЗМІН З БОКУ ПОКАЗНИКІВ АСТЕНІЧНОГО СТАНУ СТУДЕНТІВ В ДИНАМІЦІ ПЕРІОДУ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗА РІЗНИХ УМОВ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

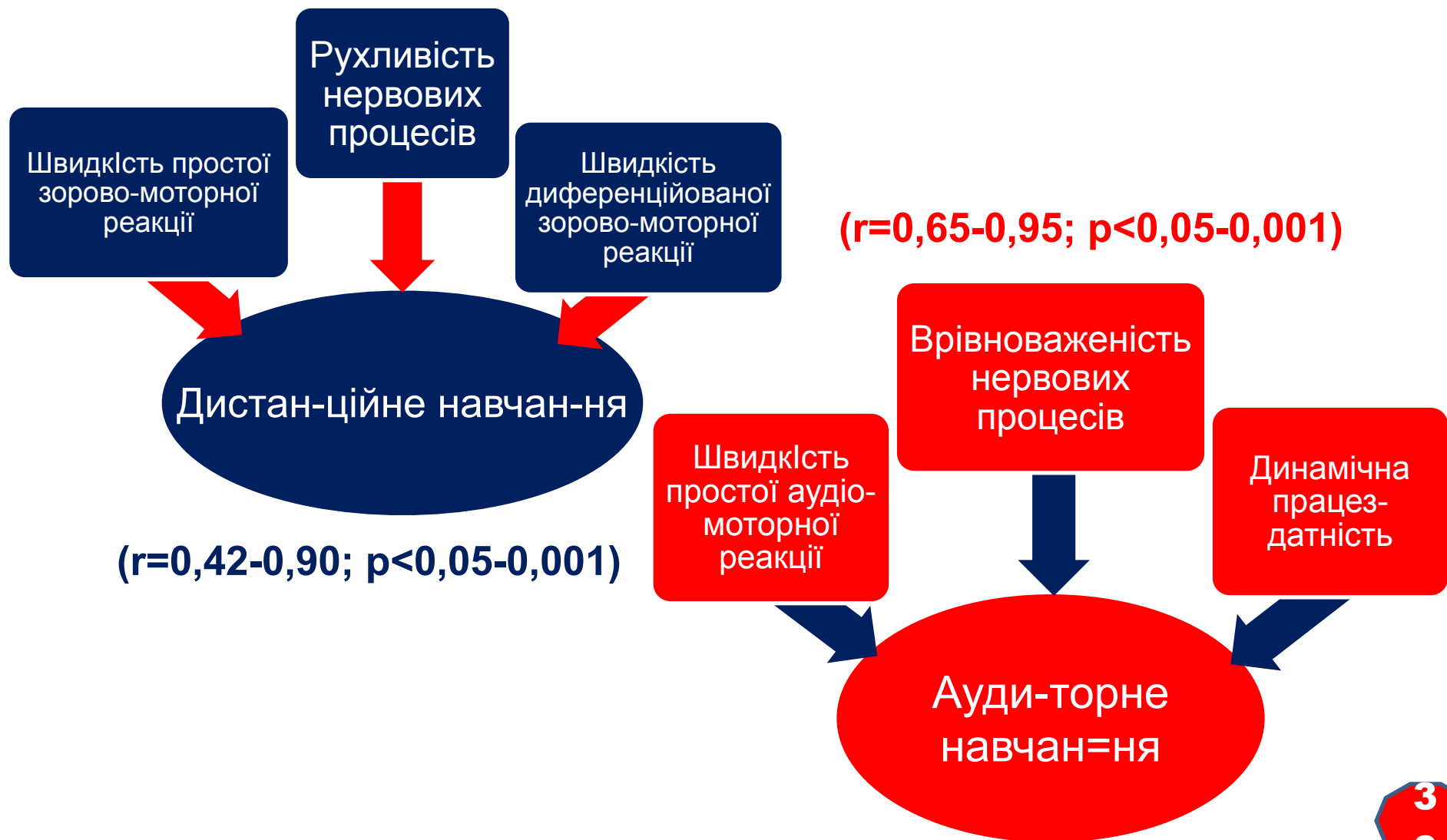

ДАНІ ПОРІВНЯЛЬНОГО АНАЛІЗУ ТЕНДЕНЦІЙ ЗМІН З БОКУ ПОКАЗНИКІВ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ ЮНАКІВ В ДИНАМІЦІ ПЕРІОДУ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗА РІЗНИХ УМОВ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

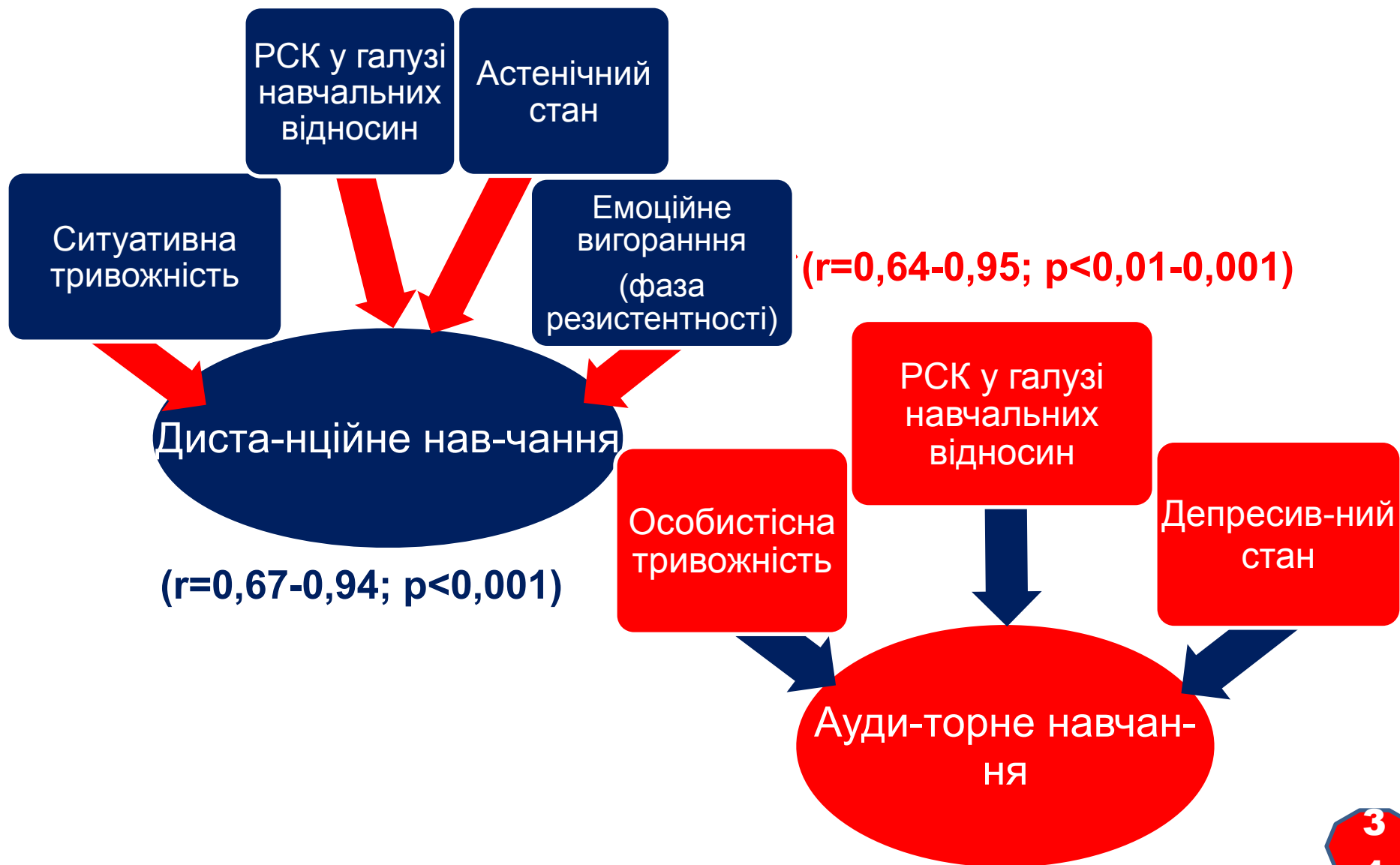

**ВСТАНОВЛЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ
ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ТА
ВЗАЄМОЗАЛЕЖНОСТІ ХАРАКТЕРИСТИК
РІВНЯ РОЗВИТКУ
ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНИХ ФУНКЦІЙ,
ОСОБЛИВОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ І
ПОКАЗНИКІВ АДАПТАЦІЙНИХ
МОЖЛИВОСТЕЙ ОРГАНІЗМУ СТУДЕНТІВ
У РАЗІ ЗАСТОСУВАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ
І АУДИТОРНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ ТА
ВИЗНАЧЕННЯ ЇХ ПРОГНОСТИЧНОЇ РОЛІ**

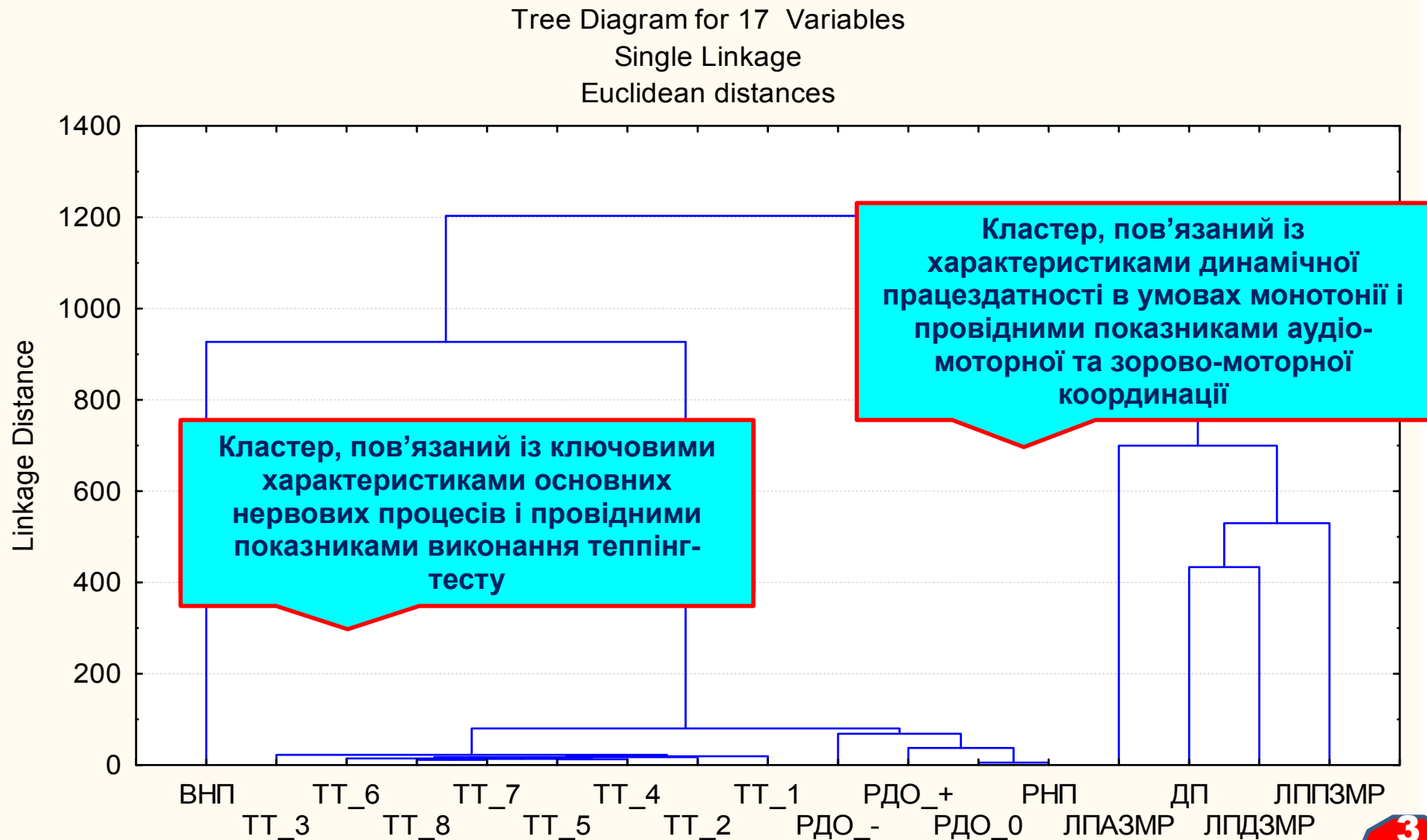
ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ ФУНКЦІЇ, ЩО СПРАВЛЯЮТЬ НАЙСУТТЄВИШИЙ ВПЛИВ НА ХАРАКТЕРИСТИКИ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ

ОСОБЛИВОСТІ ОСОБИСТОСТІ, ЩО СПРАВЛЯЮТЬ НАЙСУТТЄВИШИЙ ВПЛИВ НА ХАРАКТЕРИСТИКИ ПСИХІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ

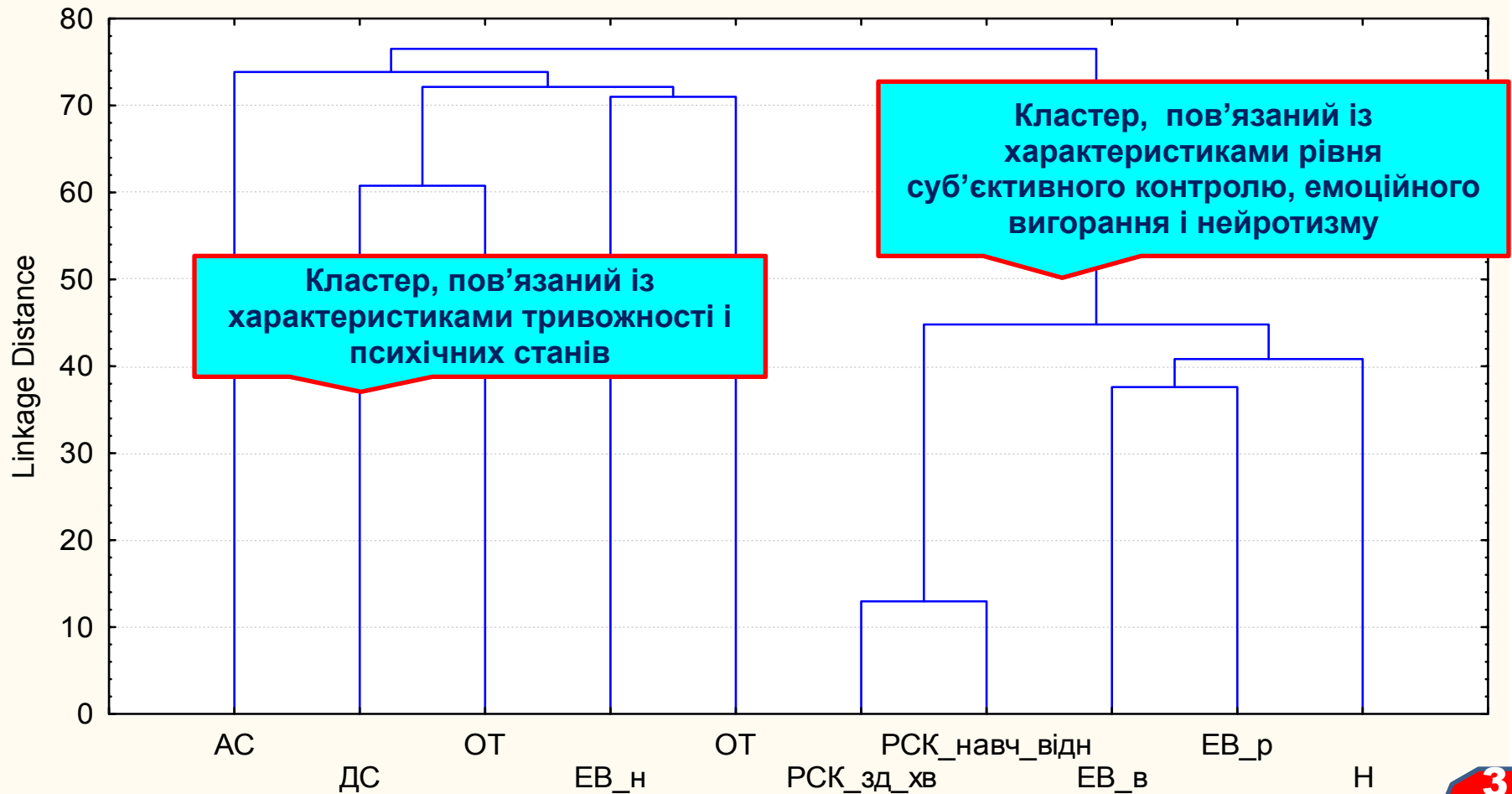

ПРОВІДНІ КЛАСТЕРИ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕБІГУ ПРОЦЕСІВ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ ДІВЧАТ-СТУДЕНТОК В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО (ON-LINE) ФОРМАТУ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

ПРОВІДНІ КЛАСТЕРИ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕБІГУ ПРОЦЕСІВ ПЕРЕБІГУ ПСИХІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ ДІВЧАТ-СТУДЕНТОК В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО (ON-LINE) ФОРМАТУ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Tree Diagram for 10 Variables
Single Linkage
Euclidean distances

ОСНОВНІ ВИСНОВКИ

В ході проведених досліджень вперше з позицій системного підходу:

- здійснена комплексна гігієнічна оцінка особливостей психофізіологічної та психічної адаптації студентів медичних закладів вищої освіти за умов використання дистанційних і аудиторних форм організації начальної діяльності;
- визначені особливості процесів розвитку психофізіологічних функцій організму та закономірності процесів формування особливостей особистості дівчат і юнаків у разі застосування дистанційних та аудиторних форм навчання;
- науково обґрунтовані методики бальної оцінки особливостей перебігу психофізіологічної і психічної адаптації студентів медичних закладів вищої освіти в умовах організації навчальної діяльності в дистанційному (on-line) та в аудиторному (off-line) форматі

Дякую за увагу!

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСІВ ФОРМУВАННЯ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНИХ ФУНКЦІЙ ОРГАНІЗМУ ТА ОСОБЛИВОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ ДІВЧАТ І ЮНАКІВ ЗА УМОВ ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ТА АУДИТОРНИХ ФОРМ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ

Сергета Ігор Володимирович,
доктор медичних наук, професор, Вінницький
національний медичний університет ім. М.І. Пирогова